

Вітчизняні науковці здійснили суттєвий внесок у розв'язання проблем, що пов'язані з управлінням персоналом та трудовою поведінкою, але для вугільних підприємств ці напрями діяльності залишаються недостатньо розробленими.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анцыферова Л.И. Личность в трудных жизненных условиях: переосмысление, преобразование ситуаций и психологическая защита / Л.И. Анцыферова // Психологический журнал. – 1994. – Т. 15. – №1. – С. 3–18.
2. Відомості про стан виробничого травматизму за 6 місяців 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dnopr.kiev.ua/index.php/uk/>
3. Гадецький В.Г. Соціальні наслідки реструктуризації підприємств вугільної промисловості : дис... канд. екон. наук : 08.06.01 / Донецький національний технічний ун-т / В.Г. Гадецький. – Донецьк, 2005. – 214 с.
4. Городниченко В.И. Основы горного дела : учеб. / А.П. Дмитриев. – М. : МГТУ, 2008. – 464 с.
5. Грошелева О.Г. Конкурентоспроможність управлінського персоналу вугільних шахт : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.04 / Нац. гірн. ун-т / О.Г. Грошелева. – Донецьк, 2008. – 20 с.
6. Залознова Ю.С. Потреби та перспективи збереження і розвитку персоналу підприємств вугільної галузі / Ю.С. Залознова // Зайнятість та ринок праці : міжвід. наук. зб. – К. : РВПС України НАН України, 2009. – Вип. 21–22. – С. 125–139.
7. Залознова Ю.С. Розвиток системи управління персоналом вугільних шахт : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / НАН України ; Ін-т економіки пром-сті / Ю.С. Залознова, 2011. – 32 с.
8. Зарубежная панорама // Уголь. – 2004. – №1. – С. 64–66.
9. Звіт про Всесвітню конференцію гірничодобувної промисловості, яку Міжнародна федерація профспілок працівників хімічної промисловості, енергетики, гірників і різноробочих провела (23–25 листопада 2004 р., Буксбург, Південна Африка) / [підгот. Дж. Говендер] (Публікується у скороченому вигляді) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icem.org/events/Boksburg/RU_mine.pdf.
10. Лебедева Н.Г. Основні підходи до вивчення відданості організації / Н.Г. Лебедева // Актуальні проблеми психології. – Том 1 : Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія : зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України / за ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки. – К. : Наук. світ, 2012. – Ч. 36. – С. 234–238.
11. Мечетний А.Ю. Проблемні аспекти застосування когнітивних копінг-стратегій у професійному колі шахтарів вугільних шахт / А.Ю. Мечетний // Теоретичні і прикладні проблеми психології. – 2012. – №3(29). – С. 204–208.
12. Національна безпека і оборона. – 2003. – №8(44). – 56 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD44_ukr.pdf
13. Украинский уголь. Программа развития угольной промышленности на 2001–2010 годы // Приложение к газете «Сбойка». – 2001. – № 9–10 (55–56).
14. Тихонова Н.О. Удосконалення механізмів державного управління соціальними процесами на шахтах Центрального району Донбасу : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми держ. упр.» / Н.О. Тихонова. – Донецьк, 2010. – 20 с.
15. Begley, T.M. Panel analysis of the moderating effects of commitment on jobsatisfaction, intent to quit, and health following organizational change / T.M. Begley & J.M. Czajka // Journal of Applied Psychology. – 1993. – Vol. 78. – P. 552–556.
16. Blau, G.J. Job involvement and organizational commitment as interactive predictors of tardiness and absenteeism / G.J. Blau // Journal of Management. – 1986. – Vol. 12. – P. 577–584.
17. Martin, T.N. The multiollicative interactions effects of job involvement and organizational commitment on the turnover intentions of full- and part-time employees / T.N. Martin & J.C. Hafer // Journal of Vocational Behavior. – 1995. – Vol. 46. – P. 310–331.
18. Mathieu, J.E. A test of the interactive effects of organizational commitment and job involvement on various types of absents / J.E. Mathieu & S.S. Kohler // Journal of Vocational Behavior. – 1990. – Vol. 36. – P. 33–44.

УДК 159.923.2

ВІДМІННОСТІ РІВНЯ САМОЕФЕКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ БЮДЖЕТНОЇ ТА КОМЕРЦІЙНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ В ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

І.І. Сняданко

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, педагогіки і соціального управління
Національного університету «Львівська політехніка»*

У статті висвітлено взаємозв'язок рівня самоефективності студентів з різними формами навчання (бюджетною та комерційною) у технічному університеті. Також здійснено порівняльний аналіз самоефективності студентів гуманітарних та технічних спеціальностей. Проведено аналіз самоефективності у предметній діяльності та самоефективності у спілкуванні студентів різних спеціальностей.

Ключові слова: самоефективність; самоефективність у предметній діяльності; самоефективність у спілкуванні; технічний університет; бюджетна та комерційна форми навчання; технічні та гуманітарні спеціальності; студенти.

В статті освітлена взаємозв'язок рівня самоефективності студентів з різними формами навчання (бюджетною та комерційною) у технічному університеті. Також здійснено порівняльний аналіз самоефективності студентів гуманітарних та технічних спеціальностей. Проведено аналіз самоефективності у предметній діяльності та самоефективності у спілкуванні студентів різних спеціальностей.

Ключевые слова: самоэффективность; самоэффективность в предметной деятельности; самоэффективность в общении; технический университет; бюджетная и коммерческая формы обучения; технические и гуманитарные специальности; студенты.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема дослідження обумовлена потребою у вивченні соціально-психологічних умов ефективної підготовки студентів технічних університетів до майбутньої професійно-управлінської діяльності. Головною умовою підготовки до майбутньої професійно-управлінської діяльності є ефективна навчальна діяльність

студентів. Важливою складовою ефективною навчальною діяльністю виступає самоефективність студентів у навчанні.

Термін «самоефективність» було запропоновано *А. Бандурою* у 70-ті роки для цілеспрямованої роботи зі зміни особистості [1]. За допомогою цього поняття *А. Бандура* оцінював здатність людей до усвідомлення власних здібностей і застосування цих здібностей у найкращий спосіб. *А. Бандура* вважав, що навіть за наявності «скромних» здібностей їх вмиле застосування дозволить людині досягати вищих результатів, в той час як високий потенціал не гарантує значних результатів, якщо людина не вірить у можливість впровадження цього потенціалу на практиці [1].

На думку *Р.Л. Кричевського*, самоефективність виступає, як переконаність людей у власних можливостях мобілізувати інтелектуальні ресурси, поведінкові зусилля на здійснення контролю за подіями, що впливають на їх життя [5].

За *Т.О. Гордєєвою*, самоефективність – це віра суб'єкта у свою здатність упоратися з певною діяльністю [4].

К.М. Гайдар уточнив визначення самоефективності таким чином: самоефективність – це поєднання уявлень людини про свої можливості і здібності бути продуктивною при здійсненні подальшої діяльності, спілкування і її впевненість в тому, що вона зможе реалізувати себе в них та досягти очікуваного об'єктивного і суб'єктивного ефекту [2].

Згідно з роботами таких закордонних вчених, як *А. Бандура, Д. Зиглер, Дж. Маддукс, Л. Хьєлл, М. Шеєр*, самоефективність являє собою віру у власну здатність мобілізувати мотиваційні, когнітивні й регулятивні ресурси, необхідні для здійснення дії, тобто віра в себе в контексті конкретного завдання. Рівень самоефективності людини залежить від багатьох чинників. Найбільш важливим чинником є попередній досвід. Успіх, отриманий під час виконання діяльності, збільшує рівень самоефективності людини щодо цієї діяльності. Невдача, якої людина зазнала під час виконання діяльності, зменшує рівень самоефективності людини щодо виконання цих дій або діяльності в майбутньому [1; 3; 8].

Учення про самоефективність дало поштовх для розвитку нового напрямку в психології, який спрямований на розвиток потенціалу особистості, пошук внутрішніх ресурсів, що дозволять їй стати справжнім суб'єктом життєдіяльності. Теорія соціального навчання *А. Бандури* дає можливість встановити зв'язок когнітивних, поведінкових та емоційних компонентів, за допомогою яких людина оцінює себе та свою поведінку в минулому, теперішньому та майбутньому [1].

Самоефективність особистості впливає на інтерпретацію минулого досвіду та прогнозування майбутніх подій, оскільки людина вже наперед прогнозує поразку або успіх у виконанні тих чи інших дій на основі попереднього досвіду.

На нашу думку, студенти, що отримали можливість навчатись на бюджетній основі, мають вищий рівень самоефективності в діяльності, тобто більше впевнені у власних силах. Відповідно, студенти, що навчаються на комерційній основі, є менш самоефективними в діяльності. Під діяльністю студента ми розуміємо його навчальну діяльність. Навчальна діяльність студента складається з попереднього досвіду навчання у школі [7]. Якщо досвід навчання у школі був успішний і студент поступив на бюджет, то він має високий рівень самоефективності в навчанні. За умов набуття негативного досвіду ефективності навчання у школі, студент буде мати низький рівень самоефективності в навчанні у вищому навчальному закладі. На нашу думку, рівень самоефективності студента має взаємозв'язок з його подальшим професійним становленням як спеціаліста, фахівця у своїй професії.

Тому **метою** нашої **роботи** стало дослідити рівень самоефективності студентів різних спеціальностей бюджетних та комерційних форм навчання у технічному університеті.

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження рівня самоефективності студентів здійснювалось за допомогою методики *самоефективності М. Шеєра і Дж. Маддукса* [6]. Ця методика дає можливість виявити рівень самоефективності особистості, отримати інформацію про її самооцінку та міру її самореалізації. Методика спрямована на виявлення таких видів самоефективності, як: а) *самоефективність у сфері діяльності* (уявлення і впевненість людини в тому, що свої знання, вміння, навички, досвід, який був вироблений раніше у конкретному виді діяльності, вона зможе застосувати в аналогічній діяльності в майбутньому і досягне при цьому успіху); б) *самоефективність у сфері спілкування* (уявлення людини про те, що вона є компетентною у спілкуванні, і її впевненість в тому, що вона може бути успішним комунікатором, який конструктивно вирішує комунікативні завдання).

У дослідженні взяли участь 1200 студентів Національного університету «Львівська політехніка». Дослідженням було охоплено студентів 2–3 курсів, а також студентів аспірантури та магістратури «Управління навчальними закладами», що навчаються в 11 інститутах (34 спеціальності) Національного університету «Львівська політехніка». Студенти комерційної форми навчання склали 38,0%, студенти бюджетної форми навчання – 62,0% опитаних. Такий розподіл був обумовлений, з одного боку, реальною перевагою кількості студентів бюджетної форми навчання на більшості технічних спеціальностей, а з іншого боку, високим рівнем зацікавленості в участі у студентів бюджетної форми, порівняно з комерційною формою навчання.

Статистична обробка даних здійснювалась за допомогою пакета програм SPSS – 19.0.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У результаті проведеного дослідження було отримано результати, які свідчать про взаємозв'язок між рівнем самоефективності студентів та різними формами їх навчання, а саме: за допомогою дисперсійного аналізу було встановлено статистично значущий взаємозв'язок (при $p < 0,001$) між групами студентів комерційної та бюджетної форм навчання (табл. 1).

Таблиця 1

Взаємозв'язок загального рівня самоефективності та самоефективності у предметній діяльності й самоефективності у спілкуванні студентів з різними формами навчання (за результатами дисперсійного аналізу)

Рівні самоефективності	Форми навчання (при $p < 0,001$)
Самоефективність у предметній діяльності	0,001*
Загальний рівень самоефективності	0,001*
Самоефективність у спілкуванні	0,095

З табл. 1, рис.1 та рис. 2 ми бачимо, що існує статистично значущий взаємозв'язок між різними формами навчання та загальним рівнем самоефективності студентів та рівнем самоефективності в предметній діяльності. В результаті дослідження не було виявлено взаємозв'язку між рівнем самоефективності в спілкуванні та різними формами навчання студентів.

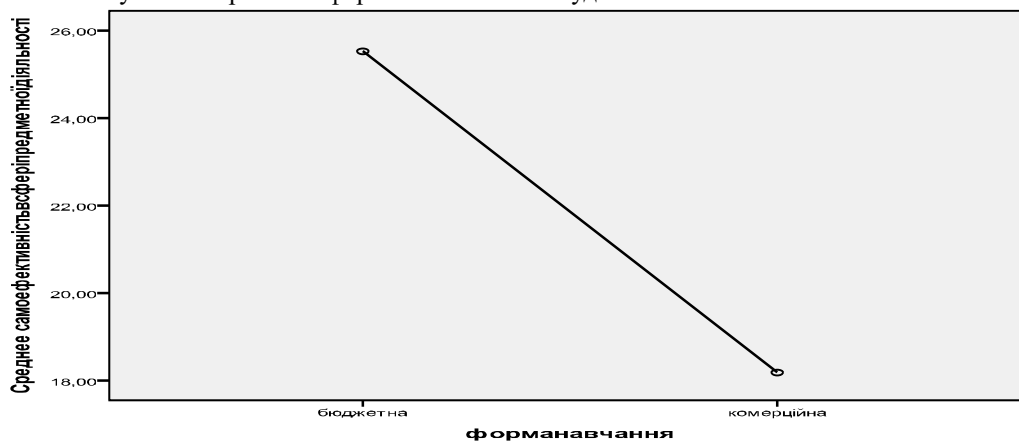

Рис. 1. Рівень самоефективності студентів у предметній діяльності студентів різних форм навчання

З рис. 1 бачимо, що студенти бюджетної форми навчання мають вищі показники самоефективності у предметній діяльності, ніж студенти комерційної форми навчання.

Загальний рівень самоефективності для студентів бюджетної форми навчання також є вищим, ніж для студентів комерційної форми навчання (рис. 2).

Не виявлено суттєвої відмінності між рівнем самоефективності студентів у спілкуванні та різними формами навчання (рис. 3).

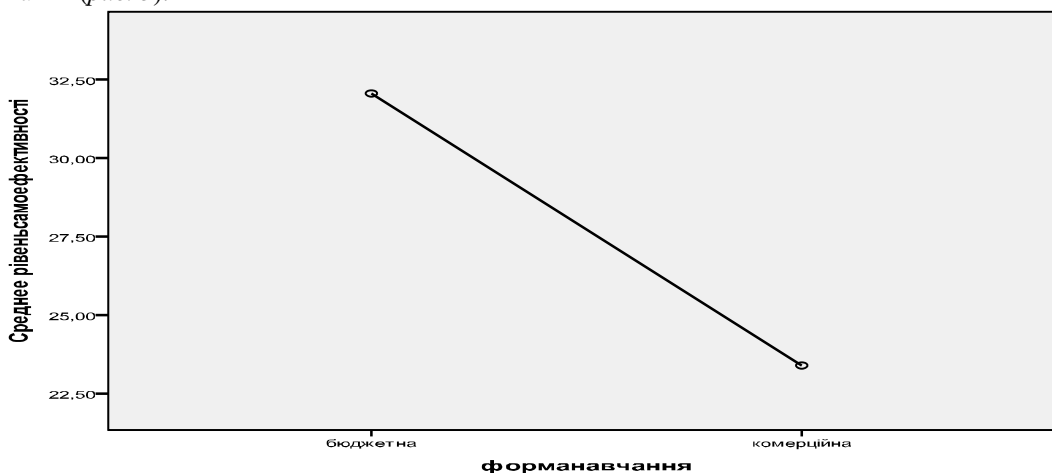

Рис. 2. Загальний рівень самоефективності студентів різних форм навчання

З рис. 3 бачимо, що в середньому показники самоефективності у спілкуванні для студентів бюджетної форми несуттєво вищі, ніж середній рівень самоефективності у спілкуванні студентів комерційної форми навчання. Слід звернути увагу на те, що в середньому рівень самоефективності у спілкуванні є нижчим від середнього рівня самоефективності за методикою *самоефективності М. Шеєра і Дж. Маддукса* [6]. Середній рівень самоефективності у спілкуванні, згідно з методикою, розташований у діапазоні від 7 до 15 балів. За результатами цього дослідження, середній рівень самоефективності у спілкуванні розташований у діапазоні від 5,5 до 6,5 балів.

У цілому, за результатами дослідження рівня самоефективності студентів у предметній діяльності та загального рівня самоефективності зафіксовано показники, які становлять середнє значення самоефективності, згідно з методикою *М. Шеєра і Дж. Маддукса* (діапазон середнього рівня самоефективності у предметній діяльності становить від -7 до +53 бали).

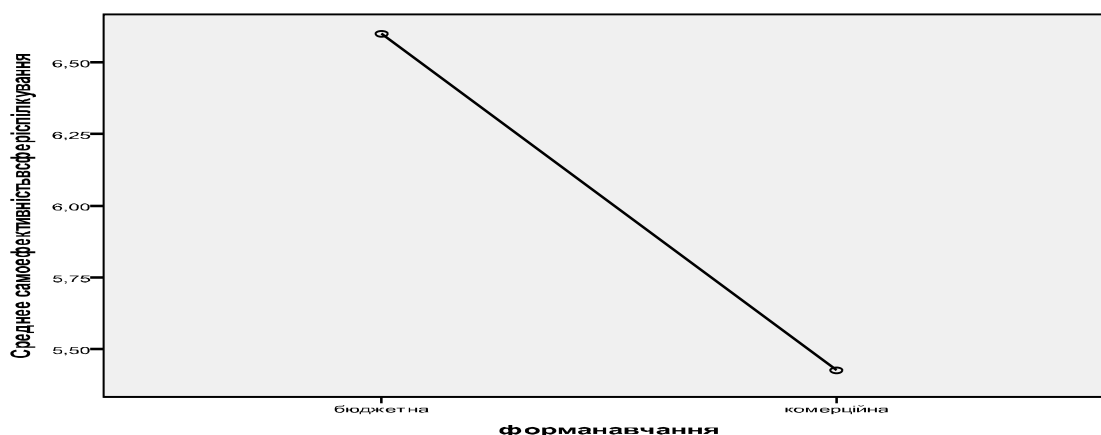

Рис. 3. Рівень самоефективності у спілкуванні студентів різних форм навчання

У результаті проведеного дослідження рівня самоефективності студентів різних спеціальностей технічного університету було виявлено розбіжності в рівні самоефективності студентів різних спеціальностей. За допомогою дисперсійного аналізу було виявлено статистично значущі взаємозв'язки між загальним рівнем самоефективності студентів та різними спеціальностями (при $p < 0,001$); між самоефективністю у предметній діяльності студентів та різними спеціальностями (при $p < 0,001$); менш значущий взаємозв'язок (при $p < 0,01$) між рівнем самоефективності студентів у спілкуванні та спеціальностями, за якими вони навчаються (табл. 2).

Таблиця 2

Загальний рівень самоефективності, самоефективності у предметній сфері та самоефективності у спілкуванні студентів різних спеціальностей технічного університету (за результатами дисперсійного аналізу)

Види самоефективності	Спеціальність студентів (при $p < 0,001^{**}$, $p < 0,05^{*}$)
Загальний рівень самоефективності	0,0001**
Самоефективність у предметній діяльності	0,0001**
Самоефективність у спілкуванні	0,01*

Рівень *самоефективності у спілкуванні* студентів різних спеціальностей дуже низький для студентів таких спеціальностей (табл. 3): прикладна фізика, оптотехніка, управління навчальним закладом, електронні пристрої, мікро- та нанотехнології. Найвищі показники самоефективності у спілкуванні мають студенти таких спеціальностей: гідротехніка, реставраційне мистецтво, міжнародна економіка, дизайн, інформатика, аспірантура, соціальна робота, будівництво.

Таблиця 3

Самоефективність у спілкуванні студентів різних спеціальностей технічного університету (середній бал)

Спеціальність	Серед. бал	Спеціальність	Серед. бал
Соціологія	4,23	Гідротехніка (водні ресурси)	11,83
Соціальна робота	8,39	Інженерне матеріалознавство	8,00
Фінанси і кредит	5,44	Практична психологія	7,22
Облік і аудит	4,50	Управління навчальним закладом	0,91
Прикладна математика	5,78	Міжнародна інформація	4,53

Будівництво	8,26	Оптотехніка	0,17
Теплові електричні станції	5,83	Аспірантура	8,76
Виробничо-поліграфічна справа	3,63	Документознавство	8,31
Автомобільний транспорт	5,14	Електротехніка	8,33
Транспортні технології	6,91	Менеджмент	6,77
Управління інформаційною безпекою	6,65	Реставраційне мистецтво	10,56
Пожежна безпека	5,50	Електронні пристрої	0,57
Програмна інженерія	4,75	Дизайн	8,85
Економіка підприємництва	7,19	Мікро- та наноелектроніка	0,85
Міжнародна економіка	9,46	Комп'ютерна інженерія	4,32
Зварювання	5,91	Міжнародні відносини	5,21
Прикладна фізика	-0,60	Інформатика	8,82

Рівень *самоєфективності у предметній діяльності* студентів різних спеціальностей дуже низький для студентів спеціальностей прикладна фізика та інформатика (табл. 4). Найвищі показники самоєфективності у предметній діяльності мають студенти таких спеціальностей: управління інформаційною безпекою, аспірантура, управління навчальним закладом, дизайн, мікро- та наноелектроніка, реставраційне мистецтво, економіка підприємництва.

Таблиця 4

Самоєфективність у предметній діяльності студентів різних спеціальностей технічного університету (середній бал)

Спеціальність	Серед. бал	Спеціальність	Серед. бал
Соціологія	24,23	Гідротехніка (водні ресурси)	26,33
Соціальна робота	23,51	Інженерне матеріалознавство	28,00
Фінанси і кредит	20,67	Практична психологія	20,94
Облік і аудит	19,08	Управління навчальним закладом	7,18
Прикладна математика	26,32	Міжнародна інформація	22,33
Будівництво	24,43	Оптотехніка	22,75
Теплові електричні станції	24,17	Аспірантура	37,86
Виробничо-поліграфічна справа	16,06	Документознавство	21,77
Автомобільний транспорт	22,80	Електротехніка	17,33
Транспортні технології	14,55	Менеджмент	27,51
Управління інформаційною безпекою	35,50	Реставраційне мистецтво	30,44
Пожежна безпека	22,67	Електронні пристрої	23,57
Програмна інженерія	23,06	Дизайн	33,25
Економіка підприємництва	31,69	Мікро- та наноелектроніка	32,77
Міжнародна економіка	23,92	Комп'ютерна інженерія	17,00
Зварювання	16,55	Міжнародні відносини	15,31
Прикладна фізика	5,10	Інформатика	6,46

Загальний рівень самоєфективності студентів різних спеціальностей низький для студентів таких спеціальностей (табл. 5): прикладна фізика та управління навчальним закладом. Найвищі показники загального рівня самоєфективності мають студенти таких спеціальностей: управління інформаційною безпекою, економіка підприємництва, дизайн, реставраційне мистецтво та студенти аспірантури.

Таблиця 5

Загальний рівень самоєфективності студентів різних спеціальностей технічного університету (середній бал)

Спеціальність	Серед. бал	Спеціальність	Серед. бал
Соціологія	28,47	Гідротехніка (водні ресурси)	38,17
Соціальна робота	31,79	Інженерне матеріалознавство	36,00
Фінанси і кредит	26,54	Практична психологія	27,36
Облік і аудит	23,58	Управління навчальним закладом	8,09
Прикладна математика	32,07	Міжнародна інформація	26,80
Будівництво	32,69	Оптотехніка	22,92
Теплові електричні станції	30,00	Аспірантура	46,36
Виробничо-поліграфічна справа	19,69	Документознавство	29,60
Автомобільний транспорт	27,94	Електротехніка	26,33
Транспортні технології	21,45	Менеджмент	34,19
Управління інформаційною безпекою	42,15	Реставраційне мистецтво	41,67

Пожежна безпека	28,17	Електронні пристрої	24,14
Програмна інженерія	27,81	Дизайн	40,28
Економіка підприємництва	39,00	Мікро- та наноелектроніка	33,62
Міжнародна економіка	33,41	Комп'ютерна інженерія	20,79
Зварювання	22,46	Міжнародні відносини	20,10
Прикладна фізика	3,90	Інформатика	16,18

Таким чином, у дослідженні виявлено відмінності рівня самоефективності студентів різних спеціальностей бюджетної та комерційної форм навчання в технічному університеті

ВИСНОВКИ

1. У результаті проведеного дослідження було встановлено, що студенти бюджетної форми навчання мають вищі показники рівня загальної самоефективності та рівня самоефективності у предметній діяльності, ніж студенти комерційної форми навчання. Отже, можна припустити, що студенти бюджетної форми навчання мали більш позитивний досвід навчальної діяльності, ніж студенти комерційної форми навчання. Відповідно, студенти бюджетної форми навчання мають вищу оцінку своєї діяльності та самих себе, ніж студенти комерційної форми навчання.

2. Не виявлено відмінностей між рівнем самоефективності у спілкуванні для студентів бюджетної та комерційної форм навчання. На нашу думку, це свідчить про те, що самооцінка себе у сфері спілкування не має суттєвого взаємозв'язку з оцінкою своєї самоефективності у предметній діяльності.

3. Також було встановлено, що існує взаємозв'язок загального рівня самоефективності та самоефективності у предметній діяльності та спеціальністю, за якою навчаються студенти. Важливо наголосити на тому, що аспіранти (які мали найбільш позитивно підкріплений досвід діяльності за п'ять років навчання в технічному університеті) мають найвищі показники рівня самоефективності.

4. Не виявлено суттєвої різниці між рівнем самоефективності студентів технічних та гуманітарних спеціальностей. Слід зазначити, що високий рівень самоефективності мають студенти тих спеціальностей, які можна віднести до «перспективних», таких як: дизайн, реставраційне мистецтво, економіка підприємництва, будівництво, нанотехнології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандура А. Теория социального научения / А. Бандура. – СПб. : Евразия, 2000. – 320 с.
2. Гайдар К.М. Новые противоречия и проблемы в системе подготовки профессиональных психологов / К.М. Гайдар // Психология – XXI век. Роль и место психолога в современном образовательном пространстве / науч. ред. К.М. Гайдар. – Воронеж : ВГУ, 2007. – С. 4–14.
3. Гончар С.Н. Самоэффективность как профессиональное качество будущих педагогов-психологов / С.Н. Гончар // Педагогическое мастерство : м-лы междунар. заоч. науч. конф. (г. Москва, апрель 2012 г.). – М. : Буки-Веди, 2012. – С. 250–253.
4. Гордеева Т.О. Гендерные различия в академической и социальной самоэффективности и копинг-стратегиях у современных российских подростков / Т.О. Гордеева, Е.А. Шепелева // Вести. Моск. ун-та. – Сер. 14 : Психология. – 2006. – №3. – С. 78–85.
5. Кричевский Р.Л. Самоэффективность и акмеологический подход к исследованию личности / Р.Л. Кричевский // Акмеология. – 2001. – №1. – С. 47–52.
6. Огнев А.С. Теоретические основы психологии субъектогенеза / А.С. Огнев. – Воронеж, 1997. – 121 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.
8. Хьелл Л. Теории личности. Основные положения, исследования и применение / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб. : Питер, 1997. – С. 374–410.

УДК:159.9.07:316.628

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЛОЯЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ

Т.В. Тищенко

Студентка факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті розкрито структуру психологічних детермінант залежно від лояльного ставлення працівника до організації. Визначено вплив рівня корпоративної культури на зміни лояльного ставлення працівника до організації як його основної детермінанти.

Ключові слова: лояльне ставлення працівника до організації, мотивація досягнення успіху, оптимізм, активність, персонал.

В статье раскрыта структура психологических детерминант в зависимости от лояльного отношения работника к организации. Определено влияние уровня корпоративной культуры на изменения лояльного отношения работника к организации как его основной детерминанты.

Ключевые слова: лояльное отношение работника к организации, мотивация достижения успеха, оптимизм, активность, персонал.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З огляду на стан економіки в кризовій ситуації, політичну нестабільність в країні та високий рівень оподаткування, організації, що присутні на українському ринку, намагаються мінімізувати свої збитки